

Tietoarkiston datapalvelut laajenemassa

Posted on [4.5.2012](#) by [helehilt](#)

YHTEISKUNTA TIETOARKISTO

Arja Kuula oli esittelemässä Helsingin yliopiston kirjaston henkilökunnalle [Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston](#) palveluja 9.3.2012.

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto on nimensä vuoksi mielletty vain yhteiskuntatieteitä koskevana palveluna, mutta sinne otetaan digitaalisia tutkimusaineistoja muiltakin aloilta. Arkistointikelpoisuuteen vaikuttavat monet eri tekijät, mm. voidaanko aineisto dokumentoida tietoarkiston käyttämässä formaatissa ([DDI](#)), onko luovuttajalla kaikki tarvittavat oikeudet aineistoon ja onko aineistolle annettu jatkokäyttölupa. Keskeisenä edellytyksenä arkistoinnille on se, että aineistolla voidaan olettaa olevan jatkokäyttöä tutkimuksessa ja opetuksessa. Etukäteen ei tosin voida tietää, mistä tutkimusaiheista tulevaisuudessa ollaan kiinnostuneita, mutta näkemys aineiston merkityksestä pitää pystyä esittämään.

Aineiston laadullista seulontaa merkittävämpiä ovat tekniset kriteerit, kuten kopioitavuus ja konvertoitavuus jatkokäyttöä varten kohtuullisin kustannuksin. Lisäksi datan pitää olla selkeässä järjestyksessä ja sitä kontekstualisoivan aineiston pitää olla mukana (mm. tutkimuskysymykset). Kaikki tämä vaikuttaa datan käytettävyyteen ja viitattavuuteen. Viittausten määrä on huomattavasti suurempi tieteellisissä artikkeleissa, joihin liittyy avointa tutkimusdataa kuin artikkeleissa, joissa ei ole taustalla olevaa aineistoa käytettävissä.

Tietoarkisto 2015 -hankkeessa toteutetaan aineistoportaali, jonka kautta voi ladata aineistoja käytettäväkseen kirjautumalla oman yliopiston tunnuksilla tietoarkiston asiakkaaksi. Tämä onkin varmasti monen tutkijan odottama uudistus. AV-materiaalien tallennusta ollaan myös lisäämässä. Palveluja ryhdytään suuntaamaan enemmän myös historiaan, kulttuurintutkimukseen, psykologiaan ja terveystieteisiin.

Arja Kuula toi esityksensä lopussa esiin myös Opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämän [Tutkimuksen tietoaaineistot](#) -hankkeen, jossa haetaan kansallisen tason ratkaisuja moniin mittaviin kysymyksiin: esimerkiksi tutkimusaineistojen jatkokäytön turvaavan tahtotilan vahvistamiseen, tietopolitiikan luomiseen ja tallennusratkaisujen ja pitkäaikaissäilytyksen ongelmiin.

Jos aineistot tallennetaan Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon tai muihin data-arkistoihin niin jääkö Helsingin yliopistolle ja sen kirjastolle mitään roolia tutkimusdata-asioissa? Helsingin yliopiston kirjaston tutkimusdataprojektin [loppuraportissa](#) löydetään kyllä kirjastolle useitakin rooleja liittyen yhteistyöhön, järjestelmien kehittämiseen, viestintään, ja osin myös datanhallinnan koulutuksen järjestämiseen. Jotta raportissa kiitettävän yksityiskohtaisesti pohditut tavoitteet voisivat toteutua, vaaditaan kirjastolta vielä merkittävää lisäpanostusta tutkimusdata-asioihin.

Tehtävän laajuudesta saa jonkinlaisen kuvan tutustumalla [Tutkimusaineistojen tiedonhallinnan käsikirjan osaan 8](#). Jo pari ensimmäistä lausetta kiteyttävät hyvin, mistä on kyse: “Tutkimusaineiston sisällön, keruun ja muuttujien huolellinen kuvailu on edellytys aineiston käyttökelpoisuuden säilymiselle. Ilman kuvailevaa tietoa aineisto on merkityksetön kokoelma tiedostoja, numeroita, merkkejä tai bittejä”.

Verkkarissa aiheesta aiemmin:

- [tutkimusdata](#)
- [tutkimusaineisto](#)

Teksti

Esa Hakala

Mika Holopainen

Pekka Karhula

Helsingin yliopiston kirjasto

Kuva

Helena Hiltunen